

УДК: 94(497.16:497.11)“1861”:929.52Васојевићи

Др Вукић ИЛИНЧИЋ
ЈУ Музеји и галерије
Подгорица

ПРЕЛАЗАК ВАСОЈЕВИЋА У СРБИЈУ 1861. ГОДИНЕ

Послије убиства црногорског књаза у Котору 1860. године, наслиједио га је синовац Никола, који је као млад владар тежио да пошто-пото учврсти што прије власт, јер га је судбина његовог претходника на један начин на то и опомињала. Он је то успјешно и чинио, у почетку уз помоћ оца, а Даниловог брата Мирка, који се такође одликовао бруталношћу, као Данило. Књаз Никола није се од њих много разликовао, мада је био умјешнији и свакако разборитији у својим поступцима, мада, како су га описали савременици, књаз Никола није имао отмену хладнокрвност кнеза Михаила, ни плаховитост свога стрица, није имао ни кукавичлук краља Милана, ни конституционалну превртљивост краља Александра, али је у свему понајвише имао особина наведених.

Ипак, књаз Никола је био владар са доста племенитих идеја и осјећања, мада су често спутавана грабљивошћу. Волио је материјална добра до ружнога. У исто вријеме свакоме је говорио о привржености и пријатељству, али је тешко вјеровати да је ма коме говорио оно што је мислио. Код њега је главно било искористити људе, а споредно обећавати и држати обећање.¹

У контексту наведеног треба посматрати и догађај који се десио на самом почетку његове владавине: прелазак Васојевића у Србију 1861. године, гдје је на престолу био кнез Михаило са којим је имао добре односе – крстио му је владар Србије кћерку Милицу, а познате су и изјаве књаза Николе, да ће се за уједињење раскомаданог српства одрећи и престола у корист Михаила Обреновића.

¹ Видјети опширније: Јован Ђоновић, *Уставне и политичке борбе у Црној Гори 1905–1910*, Београд, 1939.

Пошто је остало врло мало писаних трагова о овој, без преседана дипломатској и војној авантури, о овом догађају можемо доносити суд на основу оскудних извора и логичних хипотетичких закључака.

Према неким показатељима, врло је могуће да је такав план постојао и прије, односно да је такав план био замисао књаза Данила, а према другим, да је сам књаз Никола хтио да задобије јавно мњење у Србији за предстојећи рат са Турском наредне 1862. године.

На сличан начин је и кнез Михаило, у неослобођеним подручјима Старе Србије, хтио да учврсти свој утицај и популарност. Црногорски двор назирао је неминовност политичког и територијалног заплета на том подручју. Међутим, насилни прелазак Васојевића преко турске територије књаз Никола је покушао да оправда причом да је то радио у дослуху са кнезом Михаилом, с циљем да васојевићки ратници донесу миницију и оружје за предстојеће ратове. Све у свему, поход Васојевића је одређивао будући коридор династичке политике Петровића. Будући слијед догађаја показује да није било никаквог плана два српска двора тога времена у вези са преласком Васојевића. Међутим, логично је да су постојали тајни планови и једног и другог двора на овом простору неослобођене српске територије, који су се манифестовали на различите начине.²

Нијесу Васојевићи у првобитним плановима црногорског књаза били одређени за овај поход. Наиме, Васојевићи су највеће српско племе, а географски положај од планине Комова и Лијеве Ријеке до ријеке Лима и до данашње административне границе са Србијом, имао је стратешки значај. Уз то, то је територија гдје је у раном средњем вијеку формирана средњовјековна српска држава, а у другој половини XIX вијека представљала је велику препреку српском уједињењу и спајању граница Црне Горе и Србије. Као хомогени и многобројни, Васојевићи су и „под Турцима од Турака земљу отимали“ и успијевали у једном времену најезде исламизације у племену да поново, у великом дијелу, врате своје племенике у вјеру прадједовску.³

Петровићи су се и прибојавали Васојевића који су својом територијом и бројношћу били већи од цијеле старе Црне Горе, прије свега да се у будућим догађајима који су били неминовни, не уједине са Србијом, што је било и реално, с обзиром на етничку структуру и положај племена.

Према Светозару М. Вукићу, књаз Никола је нудио и другим племенима да крену у ову авантуру, али су они очигледно то одбили. Очигледно да су неки главари могли то себи допустити, с обзиром да је млади црногорски књаз тек ступио на престо и није био учврстио власт. Вукић наводи да је

² Слободан Томовић, *Војвода Миљан Вуков*, Беране, 1998, 48–53.

³ Видјети опширније о Васојевићима као племену: Др Радослав Јагош Вешовић, *Племе Васојевићи*, Сарајево, 1935, репринт издање, Андријевица-Подгорица, 1998.

књаз Никола племенским главарима, које је био окупио на Цетињу, рекао да је циљ похода у Србију да би на њену територију ступио црногорски барјак „јер је србијанска војска стизала са барјаком до планине Кома.“ При том је мислио на Карађорђевој војску из Првог српског устанка. Светозар М. Вукић сматра да је књаз одлучио да пошаље експедицију у Србију, да му Србија једнога дана не припоји Васојевиће, докле је устаничка Карађорђевој војска долазила. Иначе и сам Карађорђе је био поријеклом из Васојевића. Црногорски књаз је хтио да има исти изговор да је и његова војска дубоко долазила на србијанску територију. На овом скупу главара књаз Никола није био позвао Васојевиће, јер му је милије било да их заобиђе у њему знаној комбинаторици.

Исти аутор даље наводи, да је скуп главара био на Цетињу 12. фебруара, а да је Миљану Вуковом Вешовићу, војводи Васојевића, писао, извјесно послје 16. фебруара кад је сваку наду изгубио. Наиме, тада је написао писмо морачком војводи Мини Радовићу. У овом писму, које Вукић преноси у цјелости, а добио га је случајно од једног старог „надахнутог човјека традиционализму“– официра некадашње црногорске и југословенске краљевске војске, родом из Мораче, који га је замолио да му не наводи име из њему знаних разлога. За ово писмо, које је књаз лично писао, није се знало до 1965. године. Писмо почиње са мјестом и датумом: „Из Биљарде, 16. IV 1861. године, Драги ми војвода од Мораче ја твој господар са Цетиња те позивам писменим путем да уколико мислиш на славу твојих Морачана, без обзира што се нијеси јавио када сам ве био окупио на Цетиње 12. фебруара опет ти се пружа прилика да узмете славу и да је припишете вама, јер ако то ви нећете оће они који су научили славити се а који се прославише много пута а то је Миљан Вуков са Васојевићима. Ти знаш да сам ја сазва све без њега на Цетиње ја желећи да понуђени вам задатак буде слава наша Црногораца и Брђана без учешћа Васојевића ви то одбисте не сватисте ме онако како сам ја мислио ако се подухватиш овога задатка скупи више но можеш војске и одлази за Србију, а ако не ово писмо баци у ватру да се о њему не зна. Твој господар Никола.“ Писмо, тврди Вукић, је преписано у оригиналу, а зашто има свједоке у проф. др Давиду Шуши, жупнику дон Павлу Вуковићу и теологу др Павлу Петровићу. Очигледно је, а и логично, да је књаз Никола намјеравао – само у крајњој нужди, ако сви одбију задатак, да га повјери Миљану Вукову Вешовићу, јер му није ишло у прилог идејном плану самог похода да Васојевићи иду у Србију. Постигао би већи ефекат са својим Црногорцима или пак осталим Брђанима без Васојевића.

Писмо Миљану Вукову било је такве садржине, да је без дилеме, иначе сујетни Миљан Вуков, могао да понуду извршења задатка одбије. Писмо је

послато по једном Бакићу из Васојевића, који је успут рекао васојевићком прваку да је господар Миљана назвао војоводом над војводама.⁴

Поход Васојевића у Србију 1861. године била је инспирација многим народним пјесницима традиционалних десетерачких пјесама које су се пјевале уз гусле. Иако оне не представљају значајан историјски извор, ипак, пошто је овај догађај доста обавијен велом тајне и без прворазредних историјских архивских извора, није на одмет ни њих навести. Јер су народни пјесници и те како истраживали и добијали извјесне податке од учесника догађаја и њихових потомака. Посебно је значајно што су они тако долазили до имена људи који су учествовали у походу. Један од њих је и Вуко П. Ацић из Лијеве Ријеке, мјеста које сви Васојевићи сматрају својом колијевком, из које су се касније раселили у околна подручја и шире. Једну дугу десетерачку пјесму Ацић је коначно припремио за објављивање 1925. године, а објављена је у Подгорици тек 1932. године, а ауторови потомци објавили су је и после његове смрти у Загребу 1966. године. Објављивање ове десетерачке пјесме 2007. на неки начин говори и о Ацићевом дјелу и колико је живо сјећање на овај догађај. Све у свему, најзначајнији је за ову тему предговор аутора, који је написао још 1925. године, гдје, између осталог, каже: „Ја сам ову пјесму саставио (спјевао) по прикупљеним подацима старих Васојевића, учесника у споменутом походу преко ондашње турске границе. Дио турске земље коју је требало прећи и распучити границу звала се ... Гиљева. На прикупљању података за ову пјесму радио сам више година. Неколико пута сам је спјевао и ставио на папир, али сваки пут се догађало да су искрели неки нови, важни и сигурнији подаци, те сам пјесму морао мијењати. На овој пјесми почео сам радити још 1910. г. Једну већу штампану пјесму морао сам у многоструку исправљати и због тога исту нисам могао растурити у народ. Надам се сватко ће ме разумјети, да није нimalо било лако с овом пјесмом појавити се у народу, а посебно у племену Васојевићи, гдје је владала посебна осјетљивост. То и јест био разлог за дуге године рада и коригирања ове пјесме. Коначно, сматрам да сам тек сада успио и пјесму средио за штампу, ако ми могућности допусте...“. Ацић наводи имена двојице перјаника са Цетиња, Мартиновића, Марка Матова и Марка Даичина који су и погинули на Гиљеви. По његовом казивању они су највјероватније носили и писмо кнезу Михаилу. Међутим, прије ће бити да су као одани људи књаза Николе контролисали цијелу ситуацију при овом путовању, а да је прича о „важном“ писму кнезу Србије била само изговор. Даље тврди, да је у походу учествовало око триста Васојевића, али да је он у пјесми навео само учеснике из Лијеве Ријеке, јер по њему, који је

⁴ Светозар М. Вукић, *Васојевићи у име државе Црне Горе 1861. године*, Пријепоље, 1969, 7–15.

очигледно могао знати све иоименично учеснике похода, није се уклапало у концепцију и поетику пјесме.Било би немогуће саставити (испјевати) с толиким бројем људи...“.

У предговору приређивача издања у Загребу 1966. године, син Вука П. Ацића Мојсије В. Ацић такође је истраживао о овом догађају, наводећи да је прочитао и рукопис књаза Николе припремљен за штампу, под називом „Историја Црне Горе“, а коју је нашао у Државном архиву на Цетињу, у којој књаз Никола намјерно заобилази овај догађај из 1861. године. Значајно је и то, што је приређивач загребачког издања видео остатке некадашњег спомен обиљежја, које је књаз подигао у славу учесника похода у Србију. Споменик је постојао неких десетак година, а онда је порушен по наговору истог књаза Николе, а остаци су прислоњени уз Влашку цркву на Цетињу. На споменику су се налазила имена неких погинулих и несталих у походу преко планине Гиљеве, али не свих. На крају је на споменику писало: „Књаз Никола I Својим у Гиљеву до клисуре удивитељно борившим се јунацима. 17. јулија 1861.“⁵

У наведеној књизи Светозара М. Вукића, Васојевићки одред окупио се у манастиру Ђурђеви Ступови код Берана гдје их је причестио свештеник Никодим Зечевић, а притом је његов ђакон пописао имена учесника похода у Србију. Вукић наводи један број тих учесника, а при том каже да ће остале навести приликом објављивања друге књиге, те да је списак учесника нашао у манастиру и да се налази у његовим рукама. Ђакон Лаврентије Пејовић пописао је одред људи који је упућен у Србију на „пет табака формата 10 x 20 cm“. Вукић је списак нашао кад су се преносиле старе манастирске књиге и рукописи из старе куће у нову манастирску кућу, а он је том приликом био на одмору на који је дошао из Српске православне богословије.⁶

Овој васојевићкој војној формацији подијељена је храна и оружје код манастира и утврђен правац кретања преко добро брањеног и насељеног турског Бихора и планине Гиљеве. Овај одред је затим, према претпоставци, требало да под борбом настави пут до србијанске границе наомак планине Јавора. За вођу експедиције Миљан Вуков је одредио Шуја Шћепанова Драговића, а на челу војне формације Љеворечана, свога рођака Милуна Новова Вешовића. Поред њих у експедицији учествују познати ратници из Васојевића тога времена: Зарија Бакић, Радоје Шујов, Ристо Попов, Иван Бојовић и други. Васојевићима се придружују и књажеви изасланици са Цетиња Иво Јовов Ивановић, Марко Матов и Марко Даичин Мартиновићи.

Изненадним упадом на турску територију експедиција је изазвала узнемиреност међу становништвом и турским властима. Претпостављајући да се

⁵ Вуко П. Ацић, *Прелазак Васојевића у Србију 1861*, Андријевица, 1997.

⁶ С. М. Вукић, *нав. дело*, 15.

ради о нападу Црногораца и Брђана, окупила се велика турска војска. Били су убрзо опкољени од турске војске, али су успјели искуством и јуришем да разбију обруч, при том да убију једног од турских вођа. Томица Вуков Миликић убио је познатог турског ратника Смаја Загору.

И после је пробијања обруча Турци су наставили са нападима и потјером кроз читаву Пештерску висораван. Турци се поново организују да онемогуће Васојевићима даље кретање у дубину њихове територије према Србији, под оружјем устаје скоро цијело становништво из Бихора, Рожаја, Пештери и Сјенице. Ову нову снажну турску војску предводио је бег Батиловић. Међутим, Васојевићи су успјели да јуришем и борбом прса у прса побиједо Турке, а бег Батиловић је погинуо од руке храброг барјактара Зарије Бакића. После је његове погибије Турци су се повукли, а Васојевићима је био отворен пут према Србији.

Послије тешких борби и искушења, васојевићки одред је наишао, изненађен, на непријатност у Србији. Србијанска погранична власт била је, такође, изненађена њиховим доласком. Турка и Аустрија извршиле су снажан дипломатски притисак на Београд да васојевићке ратнике разоружа и конфинира. Србијанска влада је била приморана од стране Турске и Аустрије да Васојевиће разоружа, а ни сама није знала шта ће да ради са незваним гостима под оружјем. Пошто Васојевићи нијесу добровољно хтјели да предају оружје, влада је помоћу оружаних трупа извршила разоружање Васојевића, а потом су стационирани по групама на више мјеста у пограничном подручју тадашње Србије.

На Цетињу се није дуго знало о судбини Васојевића који су послати од стране двора у искушење. Кад је књаз Никола чуо да су разоружани и распоређени по кућама, упутио је наводно оштар демарш Београду. На његово инсистирање код кнеза Михаила, Васојевићи су почели по групама да се враћају у свој крај. Прва љеворечка група капетана Милутина Новова наишла је при повратку на турске засједе и претрпјела губитке, док су остале групе имале више среће. На Гиљеви у једној клисури љеворечку групу су опколили Турци који су чекали њен повратак. Пошто је група била малобројна, склонила се у једну пећину и давала из ње јаки отпор. Понестала им је храна и муниција, а и обруч свакако није било могуће пробити, али су успјели да пронађу пролаз уз стрми превој изнад пећине. Тако су сви, осим рањених и болесних, успјели да се извуку ноћу из пећине. У пећини су остали непокретни, као и неповријеђени Марко Матов Мартиновић, који није хтио да остави рањеног друга и пријатеља Марка Даичина. Турци су у зору напали пећину и масакрирали све које су затекли. Остала је прича да су рањеници давали отпор и при том убили неколико Турака. За витештво Љеворечана књаз их је одликовао Даниловим орденом. Све у свему, експедиција је показала способност, борбеност, вјештину и пожртвовање

васојевићких ратника. То је био маневар снаге и војне ефикасности и добре цивилне организације која је владала у Васојевићима.⁷

Уоште, занимљиво је мишљење Марка П. Цемовића о васојевићком походу у Србију 1861. године. Он каже да је млади књаз Никола, жељан доказивања, покушао да овим догађајем, боље рећи својеврсним скандалом, покушао да увуче Србију у рат пред наступајуће ратове Црне Горе са злогласним Омер пашом Латасом. Опште је познато, међутим, да је владавина књаза Николе у почетку била фиктивна, и да је у његово име владао његов отац војвода Мирко, човјек пријеке нарави и велике суровости, спреман на све да обезбиједи чвршћи престо свом сину.

Цемовић констатује да је овај догађај и даље тајна, која ће бити откривена у будућим временима, јер су главни актери о овоме ћутали или нијесу уопште знали зашто су ишли у Србију, као Миљан Вуков, главни организатор експедиције, а и његов син Гавро Вуковић, некадашњи министар иностраних дјела, дипломатски је ћутао о овом додаћају, правдајући то чињеницом да је о походу Васојевића у Србију слушао много различитих верзија и да су му изгледале невјероватне и да их није из тих разлога прибиљежио. Цемовић наводи један занимљив детаљ, ослањајући се на старјешину књажеве гарде Сава Мартиновића чији су мемоари објављивани у штампи између два свјетска рата, да је отац књаза Николе „приволио“ Васојевиће на ову авантуру, служећи се лукавошћу – „ударајући“ на васојевићку сујету, да ако они не могу испунити тај задатак, послаће умјесто њих триста Катунана који ће прећи преко Васојевића: „Преко вас ће прећи и то извршити“.

У сваком случају, књаз Никола и војвода Мирко имали су планове везане за проширење територије у Рашкој области под турском влашћу, тако да је исте године одмах након похода у Србију, у Полимље дошао књажев повјереник Машо Врбича с наміјером да организује устанике, како је говорио, од Куча до Пљеваља и србијанске границе, с циљем ослобођења. За то им је потребна била србијанска војна помоћ, тако да су на све начине покушавали да увуку Србију у рат. У томе се може тражити један од закључака за поход васојевићког оружаног одреда у Србију. Врбича у једном писму наводи за васојевићки одред да је на путу према Србији водио непрекидно борбе са Турцима, али да су показали изузетну храброст и да су до тада „посјекли 18 Турака“. У даљим борбама, наводи Цемовић, посјекли су још турских војника, наводећи дјелове из мемоара Сава Мартиновића, да ови јунаци из Васојевића „Биор ноћу пасаше, у клисуру дођоше и ту заданише. Опази их Биор и Сеница. Војска од Биора била је Бега Ђоровића, а од Сенице Чавић Омерага. Ударише им на брод од Клисуре са двије стране 4.000 Турака. Погибоше Михаило Божо Веко Шујов (Турци) ранише девет, а они

⁷ Видјети: Слободан Томовић, *Војвода Миљан Вуков*, Андријевица, 1998, 48–53.

посекоше 36 Турака. Сад дофатпше се преко Гиљеве планине, уљегоше у Сеничко поље и Сеничаци су на њих ударили и бојем су прошли на ограду на Јавор планину“.

Овај цитат јасно говори о искушењима на које су наилазили Васојевићи на путу до Србије, иако је нејасан због грешака лексичке природе у неким детаљима, као приликом навођења погинулих: да ли се ради о једном човјеку или о тројици. Сигурно је да се овај цитат односи на прелаз Васојевића према Србији, а не о повратку који се десио истим путем.

Кад су дошли у Србију, изморени, са слабом одјећом и без хране, изгледали су биједно, наводи Цемовић запажање Николе Христића које је цитирао из рукописа његових мемоара. Даље каже, да је влада Србије послала генерала Ранка Алимпића да разоружа Васојевиће, поред упозорења Аустрије и Турске, и из разлога што су се ратници из Васојевића понашали насилнички, узнемиравајући становништво у пограничном дијелу Србије, гдје су се налазили. Али да су били „дивни по избору дјетићи“ и „опробани борци и врло упорни“ констатовао је генерал Алимпић, који је три дана преговарао да би их умолио да добровољно предају оружје, или да иду преко турске границе, гдје их сигурно чека смрт. Најзад је Алимпић успио да их приволи на добровољну предају оружја. Седморица, међутим, нијесу хтјели да положи оружје, кренули су натраг и на неких сат хода од границе били су ликвидирани од турских засједа. Разоружани Васојевићи су по групама од 15 до 20 људи распоређени у Ваљево, Чачак, Крагујевац и друга мјеста, снабдијевани су храном, одјећом и обућом и новцем за дневне потребе. Неки од њих, упознавши људе и поднебље, касније су се преселили у те крајеве.

У вријеме боравка у Србији, старјешине из ове војне формације су очигледно примљене и у влади Србије, као и књажеви повјереници са Цетиња Мартиновићи и Ивановић, који су објаснили, а да при том не знају Васојевићи, наводи Цемовић Христића, да су кренули на овај пут да би се снабдјели обећаном муницијом коју им је обећао још кнез Милош.

Наиме, то је био највјероватније само изговор, јер је кнез Милош снабдијевао Васојевиће муницијом преко границе, али на други и сигурнији начин. За то је био задужен поп Јосиф Поповић, који је слао по четири, пет људи до србијанске границе по уговореном плану, а што у овом случају није могло бити.

Србијанска влада, да би организовала повратак Васојевића сигурним путем, обратила се аустријској влади са молбом да Васојевићи сигурним путем преко њене територије пређу и оду у Црну Гору, што је ова и одобрила, али да прелазак буде без оружја, али је књаз Никола енергично протествовао да то „нису његови људи нити што он о њима зна“. Тако је књаз Никола захвалио Васојевићима и послушном Миљану Вукову Вешовићу, а све покушао да свали на попу Јосифа Поповића како је он организовао овај поход.

Из тих разлога иа некад иодигнутом спомен обиљежју на Цетињу уписано је само 26 Љеворечана, један Стијовић из Нахије васојевићке (долина Лима) и двојица перјаника са Цетиња.⁸

Историчар Миомир Дашић у свом дјелу *„Васојевићи у устанцима 1860–1878. године“* у дијелу који се односи на прелазак Васојевића у Србију 1861. године, позива се на објављене изворе који су углавном у овом раду наведени. Све ово говори о тајној мисији Васојевића, те да су црногорски двор и књаз Никола успјешно утирали све трагове праве намјере овог похода.⁹

Из изложеног се може закључити:

- да је прелазак Васојевића у Србију 1861. године, уопште посматрано, организован од црногорског двора из политичких разлога, а у циљу ослобођења још неослобођених крајева у Старој Србији у ком правцу су ишле њихове аспирације, нашто је с правом полагала право и Србија тога времена;
- да на тако ризичан пут Васојевићи нијесу отишли само због муниције и оружја, јер су постојали и тада много сигурнији канали и начин снабдијевања из Србије;
- да сами чин одласка и тајновитог преласка највјероватније је плод бујне маште црногорског господара, склоног сензационализму, који при томе није мислио на посљедице и судбину људи који су кренули на такав ризичан пут;
- да су један од разлога за ову авантуру сами Васојевићи као највеће српско племе, које заузима велики дио простора некадашње српске државе Рашке, тако да су, поред стратешких, утицали и емотивни и национални разлози;
- да су овим чином књаз Никола и његов отац Мирко Петровић покушали и успјели у приличној мјери да умање популарност београдског двора у Васојевићима, који није био ништа мањи, ако не и већи, у то вријеме од популарности црногорског двора, произашлих из националог рада на ослобођењу и уједињењу Српства.

Будући догађаји, као ослободилачки ратови 1876–1878. године, често монтиране афере и процеси и национални рад на терену самих Васојевића, као и ослободилачки балкански ратови и опсада Скадра, показали су сву знатижељу и бојазан цетињског двора од Васојевића, односно од њиховог избора којој ће се српској држави припојити.

Све у свему, поход Васојевића у Србију, поред натчовјечанских напора и људских жртава, имао је као посљедицу само штету у националном смислу, као и у односима Црне Горе и Србије.

⁸ Марко П. Цемовић, *Васојевићи*, Београд, 1992, 337–341.

⁹ Миомир Дашић, *Васојевићи у устанцима 1860–1878. године*, Подгорица, 1992, 59–82.

PhD Vukić Ilinčić

TRANSITION OF VASOJEVIĆI TO SERBIA IN 1861

Summary

A transition of armed group of Vasojevići to Serbia in 1861 was a unique event in diplomatic and military adventure. As such and secret, it is drawing attention of national historiography up today. Apparently, this event was a part of strategic plans of the Montenegrin court, connected with widening territories towards Raška region.

Vasojevići military group over the Turkish territory suffered hard temptations, human loss, especially in a gorge in Giljeva Mountain, but they were not welcome in Serbia by the authorities because the goal and reasons for this special expedition were unknown.

Moreover, by this expedition Petrovići succeeded to diminish popularity of Belgrade court among Vasojevići, who were the largest Serbian tribe. They in a large scale determined the option of Vasojevići which Serbian state to incorporate after final liberation.